

La crisi arriba a la pau verda

Greenpeace no ha justificat mai la violència. No ho ha fet mai ni mai no ho farà. Només l'estat té el monopoli de l'exercici de la violència. Quan qualcú justifica la violència entra en un procés de degeneració cap al feixisme i el nazisme. Això [la justificació de la violència] està molt bé per l'església, les croades, el feixisme, el nazisme i el terrorisme de qualsevol signe, però no per Greenpeace. Justificar la violència és entrar en la dinàmica dels il·luminats que creuen tenir la veritat absoluta". Amb aquesta rotunditat s'expressa Carles Tarancon, advocat, membre de la junta directiva del GOB (Grup d'Ornitologia Balear i Defensa de la Naturalesa, l'organització ecologista més important de Balears i una de les més importants dels Països Catalans) i soci fundador de Greenpeace a Balears.

Els darrers mesos l'associació ecologista més important del món ha protagonitzat diversos fets, a l'estat espanyol, que li han valgut fortes crítiques. Aquestes actuacions es van produir arran dels conflictes pesquers de l'estiu passat, amb acusacions d'exercici de violència, i en el famós acte propagandístic, en presència dels reis espanyols, a Madrid,

Greenpeace ha celebrat la seva assemblea internacional immersa en una greu crisi econòmica. A l'estat espanyol, mentrestant, els seus mètodes d'actuació són posats en dubte arran de les darreres accions de l'organització.

ARXIU

ARXIU

En llanxa pneumàtica o des del 'Rainbow Warrior', Greenpeace continua actuant. L'organisme defensa que les seves accions són legítimes.

durant les jornades del Fons Monetari Internacional, que al parer d'alguns comentaristes han constituït "un excés".

"Excés? Home, que Greenpeace és incòmode és lògic, per això va néixer —explica l'advocat Tarancon—, i no enganyem a ningú: les accions de Greenpeace tenen com a objectiu el màxim de ressò públic, nosaltres tractem d'obtenir el màxim rendiment publicitari i l'acte de l'FMI, amb el rei, sí que en va tenir, de ressò, i ben molt, arreu del món. Ara, els activistes actuaren sense provocar cap greuge econòmic, ni físic, ni contra l'honor de cap de les persones presents. No es va conculcar cap dret. I convé recordar que això del dret a l'honor és propi de les persones físiques i no de les jurídiques. Segurament en un país amb més tradició democràtica d'expressió de protesta per part dels ciutadans no hauria passat res de res. En concret això és el que va passar: dos ciutadans expressaren la seva opinió sense conculcar cap dret dels altres. Allò va ser un acte molt efectista, però res més".

La legitimitat dels mètodes d'actuació directa de Greenpeace ha estat posada en dubte en els últims mesos. El fons de la qüestió, segons les veus crítiques, és que l'organització ecologista es pren atribucions que són exclusives d'estats, governs o del poder judicial.

"No tinc cap notícia que Greenpeace hagi obtingut llicència per a tallar xarxes o d'intervenir en els conflictes pesquers, sigui al Cantàbric o a Gibraltar. El ministre Atienza no opina. Greenpeace fa una pirateria d'aparència alegre i generosa que pot acabar molt malament, si per comptes de denunciar irregularitats com fa Amnistia Internacional pretén d'intervenir-hi com si fos una suprema autoritat o, pitjor encara, una mà justiciera per sobre el bé i el mal", escrivia Valentí Puig en el número 532 d'aquest setmanari, i posteriorment s'ha refermat en aquesta opinió. El president de Greenpeace-Espanya, Xavier Pastor, contestava, a través de la secció de "Cartes" que "Greenpeace no té llicència per tallar xarxes de pesca, com tampoc no en té per tapar canonades ni interceptar vaixells baleners. Els àrbitres de la devastació ambiental haurien d'ésser els governs i no les organitzacions no governamentals. Però fins que els governs no compleixin la seva tasca —com per exemple aturar la pesca il·legal i destructiva— molts continuarem creient que la feina d'organitzacions com Greenpeace és adequada i necessària".

Entre els testimonis consultats per EL TEMPS, alguns dels quals no han volgut aparèixer citats i d'altres han declinat opinar, la majoria consideren lícita —o si més no exculpable— la forma d'actuar de Greenpeace. Les crítiques van dirigides als mètodes, que alguns consideren "coactius", i a l'actitud de Greenpeace que pretén "substituir els poders legalment,

Xavier Pastor, president de Greenpeace-Espanya. La situació de l'organització a l'estat espanyol no és tan dramàtica com a nivell internacional, ja que, si bé el creixement espectacular dels 80 s'ha aturat, la quota de socis permet de mantenir la infraestructura actual.

legítimament i democràticament establerts".

L'advocat Carles Tarancon no entén les acusacions de coacció. "Quan activistes de Greenpeace a bord d'una llanxa pneumàtica intenten destorbar les maniobres d'atracament al port de Palma d'un portaavions americà perquè duu armament nuclear, això és coaccionar? A banda de ridícul, és que no és cert. Coacció és impedir el que no està prohibit. Si jo t'impedesc el pas per un carrer, això és una coacció. Ara, que tu et dediquis a fer un acte il·legal o incívic i jo t'ho impedesqui no és coacció. Quan ve un portaavions americà amb armament nuclear, està realitzant un acte que va en contra del resultat del referèndum, intentar impedir-lo no és il·lícit; quan es tapa una canonada que està en domini públic i que incompleix la llei, no és una coacció; quan s'intercepten baleners que actuen contra la llei no es coacciona; quan s'actua contra pesquers que treballen il·legalment no es coacciona... En resum, les actuacions de Greenpeace tenen una transcendència jurídica totalment negativa".

Sobre les acusacions de falta de legitimitat i de voler substituir els poders democràticament establerts, Maria Luisa Toribio, de l'oficina de Greenpeace a Madrid, es demana: "Per ventura és legítim que no es redueixin les emissions de CO₂ a l'atmosfera quan el canvi climàtic és ja una realitat? És legítim que es continuï fabricant i utilitzant components destructors de l'ozó —per als quals hi ha alternatives— quan la deterioració de la capa d'ozó ha provocat un augment de les radiacions ultravioletes que arriben a la Terra? És legítim que un nin comenci a incorporar substàncies tòxiques en el seu organisme des que comença a mamar, o que a conseqüència de l'accident de Txernòbil nesquin nins amb deformacions? És legítim que industrials, pescadors i fins i tot empreses públiques incompleixin la llei al nostre país?"

La resposta de la representant de l'organització ecologista és evidentment negativa. Considera que és cert que "governos, justícia i parlaments són parts essencials d'una democràcia i tenen poders i camps d'actuació legítimament establerts, però no són els únics. Un sistema democràtic que es qüestiona el paper d'una societat civil activa, amb capacitat de pressionar i exigir solucions, i que tot el que espera del ciutadà és que dipositi una papereta de vot cada quatre anys, demostra, pel cap baix, un preocupant grau d'immaduresa". Maria Luisa Toribio assegura que en vista de la gravetat de l'agressió ambiental "continua sent necessari tapar canonades, escalar ximeneies, interceptar baleners o interrompre la pesca il·legal, assumint les conseqüències legals que se'n poguessin derivar. Mentre governos, justícia i parlaments de tot el món es mostrin incapaços d'afrontar la crisi ambiental que amenaça tot el

planeta, serà necessària la participació de tots. Es més, en això consisteix l'esperança”.

La legitimitat de les accions de Greenpeace, segons l'advocat Tarancon, és evident perquè “la possible conculcació d'algun dret, en comparança amb el que hi ha en joc, no té prou pes com per dur endavant un procés judicial contra els activistes de Greenpeace”. Aquesta forma d'actuar, “sempre no violenta, és el gran prestigi de Greenpeace, i això és el que fa forta l'organització”.

María Luisa Toribio considera que “les accions de protesta de Greenpeace es fan per exigir l'aplicació de la legislació i dels convenis vigents que s'incompleixen de manera sistemàtica, o bé es pretén promoure acords que permetin tallar la degradació ambiental que creix cada dia més”. Tarancon insisteix en aquest punt de vista: “les accions de Greenpeace persegueixen l'objectiu de denunciar públicament el fets incívics per augmentar la consciència social, i perquè es protegeixin els béns que oficialment ja estan protegits, però que realment les administracions no protegeixen”.

La legitimitat de Greenpeace i dels seus mètodes, segons l'advocat, és evident: “després d'aquests anys hi ha més consciència, l'administració ja ha posat en marxa fiscals especials per a delictes contra el medi ambient, hi ha un grup especial de la Guàrdia Civil, l'ecologisme és bandera política dels partits –fins i tot del PP–. Tot això existeix gràcies a aquests anys de pressió i de major consciència ecològica de la societat, a l'existència de la qual han ajudat, sens dubte, les accions efectistes i publicitàries de Greenpeace”.

La crisi. L'espectacularitat i assiduïtat d'aquestes accions de Greenpeace corre perill. No han estat els agents especials francesos posant bombes a un dels vaixells verds, ni les campanyes de desprestigi de governs o de multinacionals, o les acusacions d'actuar com fonamentalistes, tampoc no els han afectat les crítiques d'emprar mètodes coactius i antidemocràtics. És la crisi econòmica l'enemic que ha colpejat amb més força aquesta organització. En cinc anys ha perdut un milió de socis. Dels més de 6 milions de socis arreu del món que tenia el 1989, ara en queden uns 5 milions. Greenpeace –al contrari del que diuen, sempre sense proves, algunes veus crítiques– es finança, segons diu la mateixa organització, bàsicament amb les aportacions dels seus militants. Una pèrdua tan important de socis s'ha traduït en una minva econòmica i, en conseqüència, en una crisi que demanda reestructuracions dramàtiques.

En sols 23 anys –va ser fundada l'any 1971– Greenpeace s'ha convertit en una autèntica multinacional –present a 30 estats–

de l'ecologisme. Ha arribat a tenir 7 vaixells i a tenir contractades, a tot el món, un miler i mig de persones. Cada any posaven en marxa diverses campanyes –amb presència dels vaixells– que li donaven la màxima ressonància als mitjans de comunicació.

Però l'imperi de la pau verda començà a trontollar l'any 1990. La crisi econòmica afectà greument els ciutadans dels Estats Units, els qui més diners hi aporten juntament amb els alemanys. La crisi aparegué al mateix temps que es popularitzaven moltes altres organitzacions no governamentals i que, també, reben el seu finançament de les

aportacions populars. Aquests dos factors combinats, l'any 1990, ja van ser la causa de l'inici de la crisi. L'any següent, 1991, la forta oposició a la Guerra del Golf, en plena febre patriòtica nord-americana, també va fer que molts ciutadans dels EUA retirassin el seu suport a l'organització ecologista.

La conseqüència ha estat un procés de crisi creixent que ha fet disminuir les accions. Ara només operen 3 vaixells. S'han hagut d'eliminar més d'un centenar de llocs de feina i probablement s'hagin d'afrontar no-

ves regulacions. Durant l'assemblea anual internacional –celebrada a Tabarca (Tunísia) entre el 29 d'octubre i el 2 de novembre passats– s'aprovà un pressupost pel 1995 de 28,6 milions de dòlars, quasi un milió menys que el pressupost d'enguany. Així s'espera poder mantenir un nivell acceptable d'activitat, confiant en una propera sortida de la crisi.

Mentre Greenpeace-Internacional es veu immersa dins la crisi, a l'estat espanyol les coses van millor. Tot i que el creixement espectacular dels anys 80 s'ha aturat –ara tenen uns 65.000 socis que paguen unes 5.000 pessetes anuals de mitjana– esperen poder mantenir les tres oficines –Madrid, Barcelona i Palma– obertes i, igualment, mantenir els 31 llocs de feina que actualment existeixen.

I el futur? Els responsables de Greenpeace ho tenen ben clar: “Com sempre, és a mans dels socis, aquesta és la grandesa i misèria de Greenpeace, que només és i serà el que vulguin els seus socis i no el que decideixen governs o empreses”.

Miquel Payeras

PERE CARMONA

Helena Fusté, vice-presidenta de Greenpeace a l'estat espanyol. Tot i que la seu central és a Madrid, Greenpeace manté en la seva delegació estatal dues oficines obertes a Barcelona i Palma de Mallorca.